İçkiye Devam Edenin Öldürülmesi

Ebu Muaz Seyfullah el-Çubukâbâdî

www.darussunne.com

Mukaddime

Şüphesiz hamd yalnız Allah'adır. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerlerinden, amellerimizin kötülüklerinden Allah'a sığınırız. Allah'ın hidayet verdiğini kimse saptıramaz. O'nun saptırdığını da kimse doğru yola iletemez. Şehadet ederim ki, Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O, bir ve tektir, O'nun ortağı yoktur. Yine şehadet ederim ki, Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) Allah'ın kulu ve Rasûlüdür.

"**Ey iman edenler! Allah'tan nasıl korkmak gerekirse öyle korkun ve siz ancak müslümanlar olarak ölünüz**." (Al-i İmran; 102)

"Ey insanlar! Sizi tek bir candan yaratan ve ondan da eşini var eden, her ikisinden birçok erkek ve kadın türeten Rabbinizden korkun. Kendisi adına birbirinizden dileklerde bulunduğunuz Allah'tan ve

akrabalık bağlarını kesmekten de sakının. Şüphesiz Allah üzerinizde tam bir gözetleyicidir." (en-Nisâ;1)

"Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve dosdoğru söz söyleyin. O da amellerinizi lehinize olmak üzere düzeltsin, günahlarınızı da mağfiret etsin. Kim Allah'a ve Rasûlüne itaat ederse büyük bir kurtuluşla kurtulmuş olur." (el-Ahzâb; 70-71)

Bundan sonra, şüphesiz sözlerin en güzeli Allah'ın Kelam'ı, yolların en hayırlısı Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in yoludur. İşlerin en kötüsü sonradan çıkarılanlarıdır. Her sonradan çıkarılan şey bid'attir ve her bid'at sapıklıktır. Her sapıklık da ateştedir.

Ebu Hureyre radiyallahu anh'den: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

إِذَا سَكِرَ الرَّجُلُ فَاجْلِدُوهُ ثُمَّ إِنْ سَكِرَ فَاجْلِدُوهُ، ثُمَّ إِنْ سَكِرَ، فَاجْلِدُوهُ، ثُمَّ إن سكر الرابعة، فاضربوا عنقه

"**Kişi sarhoş olduğu zaman onu sopalayın. Sonra yine sarhoş olursa onu sopalayın. Sonra yine sarhoş olursa onu sopalayın. Dördüncü defa sarhoş olursa onun boynunu vurun.**"[1]

---

[1] **Sahih mutevatir**. İbn Hibbân (10/297) Ahmed (2/504) İbn

Bu hadis mütevatir olup, burada konumuz bu hadisin sıhhatini ispatlamak olmadığı için hadisin tariklerini zikretmeyeceğim. Zira sıhhati hakkında bir görüş ayrılığı da yoktur. Lakin özellikle mezhep mukallitleri bu hadisin hükmünün nesh edildiği şeklindeki şüpheye tabi oldukları için meseleyi tahkik edeceğim.

Ebu Muaz Seyfullah el-Çubukâbâdî

Mace (2572) Ebu Davud (4484) Nesai (5662) Hadis mütevatir olup birkaç sahabeden rivayet edilmiştir. Mütevatir olması için iki sahih tarikten gelmesi yeterlidir. Sahabe indinde mütevatir; iki kişiden rivayet edilmesidir. Nitekim Kur'an ayetleri mushafa yazılırken bu esas alınmıştır. Sonrakilerin mütevatir için yaptıkları farklı tanımların bir bağlayıcılığı yoktur!

Nesh İddiasının Sabit Olmayışı

Birçok kimse İbn İshak – İbnu'l-Munkedir – Cabir radiyallahu anh yoluyla merfu olarak şöyle rivayet ettiler:

مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فَاجْلِدُوهُ فَإِنْ عَادَ فَاجْلِدُوهُ فَإِنْ عَادَ فَاجْلِدُوهُ فَإِنْ عَادَ الرَّابِعَةَ فَاقْتُلُوهُ قَالَ: فَأُتِيَ بِالنُّعَيْمَانَ قَدْ شَرِبَ الرَّابِعَةِ فَجَلَدَهُ ، وَلَمْ يَقْتُلْهُ ، وَكَانَ ذَلِكَ نَاسِخًا لِلْقَتْلِ

"**Kim sarhoş edici içki içerse onu sopalayın. Tekrar içerse sopalayın. Tekrar içerse sopalayın. Tekrar dördüncü defa içerse onu öldürün**." Nuayman radiyallahu anh dördüncü defa içmiş olarak getirildi, ona sopa vuruldu fakat öldürülmedi. Bu öldürme cezasının hükmünü kaldırdı."[2]

Bunu Buhârî Tarihu'l-Kebir'de ve İbn Hacer Tahricu

---

[2] **Zayıf**. Buhârî Tarihu'l-Kebir (1/244) Bezzar (12/235) Nesâî Sunenu'l-Kubrâ (5302, 5303) Hâkim (4/373) İbn Hazm el-Muhalla (13/422-23) Tahavi Şerhu Meani'l-Asar (3/161) Beyhakî (8/314) Beyhakî Marife (13/39) İbn Hacer Tahricu Ahadisi'l-Muhtasar (2/264-66)

Uyarı: Daha önce sahih ilmihal'de İbn Hacer'in tashihine itimad ederek neshe dair Cabir radiyallahu anh hadisinin sahih olduğunu belirtmiştim. Yukarıda açıkladığım gibi illetli olduğunu görmüş bulunuyorum.

Ahadisi'l-Muhtasar'da; Muhammed b. Mualla b. Abdilkerim el-Eyamî – Muhammed b. İshak yoluyla rivayet etmişlerdir. (Muhammed b. Mualla sikadır)

Bezzar, Nesâî Sunenu'l-Kubrâ'da, Hâkim, İbn Hazm el-Muhalla'da, Beyhakî ve İbn Hacer Tahricu Ahadisi'l-Muhtasar'da; Ziyad b. Abdillah el-Bekkâî yoluyla Muhammed b. İshak'tan rivayet etmişlerdir. (Ziyad b. Abdillah saduktur)

Nesâî Sunenu'l-Kubrâ'da, Tahavi Şerhu Meani'l-Asar'da ve İbn Hazm; Kadı Şureyk b. Abdillah – İbn İshak yoluyla rivayet etmişlerdir. (Kadı Şureyk saduk, çok hata yapar, sonradan hafızası bozulmuştur)

Hafız İbn Hacer, Tahricu Ahadisi'l-Muhtasar'da; Ebu Zuheyr Abdurrahman b. Megra el-Kufi – İbn İshak yoluyla rivayet etmiştir. (Ebu Zuheyr saduktur)

Bunların hepsi Muhammed b. İshak'tan rivayet etmişlerdir.

Buhârî rahimehullah dedi ki: "Bu hadisine tabi olunmamıştır."

Bezzar rahimehullah dedi ki: "Bu hadisi İbn İshak'tan başkasının rivayet ettiğini bilmiyoruz."

İbn Hazm rahimehullah dedi ki: "Sahih değildir. Çünkü İbnu'l-Munkedir'den muttasıl olarak sadece Kadı Şureyk ile Ziyad el-Bekkai – İbn İshak – İbnu'l-Munkedir yoluyla rivayet etmişlerdir. O ikisi zayıf ravilerdir." Derim ki:

İbn Hazm'ın bu illetlendirmesi hatalıdır. Hadisin zayıflığı Ziyad ve Şureyk sebebiyle değildir. Her ikisi de saduktur ve birbirlerine mutabaatları hüccettir. Lakin hadisin zayıflığı İbn İshak'ın tedlisi sebebiyledir.

Hafız İbn Hacer rahimehullah: "Bu hadis hasendir" dedi.

Muhammed b. İshak saduktur, tedlis yapar. İbnu'l-Munkedir'den işittiğini zikretmemiştir.

El-Hasen b. Salih el-Kufi dedi ki; "İbn İshak an Abdulmelik b. Ebi Bekr an İbnu'l-Munkedir an Cabir radiyallahu anh diye rivayet etti.[3]

Burada İbn İshak ile İbnu'l-Munkedir arasında Abdulmelik b. Ebi Bekr adlı ravi bulunmaktadır. Diğer rivayetlerde İbn İshak tedlis yaparak bu raviyi zikretmemiştir. Abdulmelik b. Ebi Bekr ise sika olup, İbnu'l-Munkedir'den işittiği bilinmemektedir. Her halukarda isnadında inkıta vardır.

Amr b. el-Haris el-Mısrî, bunu İbnu'l-Munkedir'den mürsel olarak yani Cabir radiyallahu anh'ı zikretmeden rivayet etmiştir.[4]

---

[3] Hatib el-Bağdadi, el-Esmau'l-Mubheme (s.307)

[4] **Zayıf**. Bunu Tahavi (3/161) Yunus b. Abdila'lâ el-Mısri – İbn Vehb – Amr b. el-Haris şeklinde rivayet etti. İbnu'l-Munkedir'e kadar isnadı sahihtir ancak mürseldir.

Ma’mer b. Raşid, buna İbnu’l-Munkedir ve Zeyd b. Eslem’den mürsel olarak rivayet ederek mutabaat etmiştir.[5]

Doğrusu da budur. Yani hadis Cabir radiyallahu anh’den, değil, Muhammed b. Munkedir rahimehullah’tan mürsel olarak rivayet edilmiştir.

Bu hadisin neshi sabit olmamıştır. Neshin tatbikine musait olmayan illetleri vardır. Cabir radiyallahu anh’den gelen rivayetlerde şu lafızlar gelmiştir:

فَرَأَى الْمُسْلِمُونَ أَنَّ الْحَدَّ قَدْ وَقَعَ، وَأَنَّ الْقَتْلَ قَدْ رُفِعَ

“Müslümanlar had cezasının devam edip, öldürme cezasının kalktığı görüşünde oldular”[6]

فَثَبَتَ الْجَلْدُ وَدُرِئَ الْقَتْلُ

“Sopa sabit kalıp öldürme cezası kalktı”[7]

فَكَانَ ذَلِكَ نَاسِخًا لِلْقَتْلِ

---

[5] **Zayıf**. Bunu Beyhakî Marife’de (13/39) zikretmiştir.
[6] **Maktu**. Nesâî Sunenu'l-Kubrâ (5303) Beyhakî (8/314)
[7] **Zayıf maktû**. Tahavi Şerhu Meani’l-Asar (3/161)

“Bu öldürmeyi nesh etti”[8] Bu söz akışlarının hepsi de bu sözün Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e veya sahabeden birine ait olmadığına delalet etmektedir. Rivayetlerdeki lafız ihtilafı, bunun sahabeden sonrakilerden sadır olan bir söz olduğunu göstermektedir ki, Muhammed b. el-Munkedir bu sözün sahibidir. O, buradan öldürme cezasının neshedildiği şeklinde bir mana çıkarmıştır. Nitekim İbnu’l-Munkedir’den bu söz mürsel yollarla rivayet edilmiş ve:

وَوَضَعَ الْقَتْلَ عَنِ النَّاسِ

“İnsanlardan (içkiden dolayı) öldürme kalktı”[9] demiştir.

Nitekim Tahavi’nin Şureyk’ten rivayetlerinden birinde hata meydana gelmiş ve merfu metne (dördüncü defa) tekrar ederse sopa vurun” şeklinde idrac olmuştur.

Netice olarak anlaşılmaktadır ki, nesih iddiası tabii’ye ait bir sözdür. Merfu bir hadise dayanmamaktadır. Bu ise kimseye karşı hüccet değildir. Yine Kabisa b. Zueyb’den[10] mürsel bir rivayet daha vardır ki, zayıf olduğu için bu da hüccet değildir. İbn Şihab ez-Zuhri’ye dayanan bu rivayette üçüncü defa mı, yoksa dördüncü defa mı diye şek da varid

---

[8] **Zayıf**. Bezzar (12/235)
[9] **Maktû**. Tahavi Şerhu Meani’l-Asar (3/161)
[10] **Zayıf**. Ebû Dâvûd (4485)

olmuştur. Rivayetlerin birinde:

وَصَارَتْ رُخْصَةً

"Böylece ruhsat oldu"[11] şeklinde, bir diğerinde:

فَرَفَعَ الْقَتْلَ عَنِ النَّاسِ وَكَانَتْ رُخْصَةً فَثَبَتَتْ

"İnsanlardan ölüm cezası kalktı, ruhsat olarak sabit kaldı."[12] Bir diğerinde:

فَرَأَى الْمُسْلِمُونَ أَنَّ الْقَتْلَ قَدْ أُخِّرَ وَأَنَّ الضَّرْبَ قَدْ وَجَبَ

"Müslümanlar ölüm cezasının ertelenip dayak cezasının gerektiği görüşünde oldular."[13]

وَوَضَعَ الْقَتْلَ عَنِ النَّاسِ

---

[11] **Maktû**. Beyhakî (8/314)
[12] **Maktû**. Beyhakî (8/314)
[13] **Maktû**. İbn Bişran Emali (150) Hatib el-Esmau'l-Mubheme (4/307) İbn Hazm el-Muhalla (11/368) Beyhakî (8/314)

“İnsanlardan ölüm cezası kaldırıldı.”[14]

Zühri dedi ki:

فَأُتِيَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَجُلٍ سَكْرَانَ فِي الرَّابِعَةِ، فَخَلَّى سَبِيلَهُ

“Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e dördüncü defa sarhoş olan bir adam getirildi, onu serbest bıraktı.”[15]

Bütün bunlar ez-Zuhri’nin sözüdür. Rivayetlerin bir araya getirilip söz akışının delaletiyle, bunda şüphe yoktur.

İbn Asakir’in Tarih’inde zayıf bir isnad ile rivayetine göre Nuayman radiyallahu anh dördüncü defa içki içtiği için getirildiğinde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onu Bedir ashabından olduğu için öldürmemiştir.[16] Ancak bunun isnadı zayıf olduğu için hüccet olabilecek durumda değildir.

---

[14] **Maktû**. İbn Hazm el-Muhalla (11/368)

[15] **Çok zayıf, mürsel**. Tayalisi (2337) Ahmed (2/291, 504) Ebû Dâvûd (4484) İbnu’l-Carud (831) Tahavi Şerhu Meani’l-Asar (3/159) Hâkim (4/371) Beyhakî (8/313) rivayet etmişlerdir. Mürsel ve zayıftır.

[16] **Çok zayıf**. İbn Asakir Tarihu Dımeşk (62/144)

Şeyh Mukbil'in Zayıf Şüpheleri

Mukbil b. Hadi rahimehullah, Sahihu'l-Musned'de (no:1119) Tirmizî'nin Muaviye radiyallahu anh'den şu rivayetini zikretmiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

مَنْ شَرِبَ الخَمْرَ فَاجْلِدُوهُ، فَإِنْ عَادَ فِي الرَّابِعَةِ فَاقْتُلُوهُ

"**Kim sarhoş edici içki içerse onu sopalayın. Dördüncü defa tekrar ederse onu öldürün**."[17]

Sonra Mukbil b. Hadi rahimehullah şöyle der: "*Hadis hasendir. Sahih'teki Nuayman b. Beşir radiyallahu anh kıssasının delaleti ile öldürme emri nesh edilmiştir… Sahihu'l-Buhârî'deki daha tercihe layıktır. Zira Nuayman getirilince Ömer radiyallahu anh ona sövdü ve: "Sana ne kadar çok getiriliyor!" dedi. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem ona içki haddi vurulmasını emretti ve öldürülmesini emretmedi.*"

Derim ki: Şeyh Mukbil'in bu açıklaması delil ifade etmemektedir. Zira Nuayman radiyallahu anh'ın dördüncü defa içki içtiğine dair bir sarahat söz konusu değildir. İsmi de Nuayman b. Amr'dır. Şeyh Mukbil, Nu'man b. Beşir

---

[17] **Sahih**. Tirmizî (1444) Ebû Dâvûd (4482) İbn Mâce (2573) İbn Hibbân (10/296) Ebû Ya'lâ (13/353) Taberânî (19/360) İbn Şahin en-Nasih ve'l-Mensuh (527) Beyhakî (8/313)

adındaki başka bir sahabeyle karıştırmıştır. Mukbil b. Hadi'nin Buhârî'nin sahihi olarak verdiği kaynak hatalıdır. Bu lafız Buhârî'nin sahihinde değildir. Zeyd b. Eslem'den mürsel olarak rivayet edilmiştir. Buhârî'deki rivayette ise Himar lakaplı şahsa uygulanan ceza söz konusu edilmektedir ve bu rivayette bu şahsın dört defa içkiden dolayı getirildiğine dair bir sarahat yoktur.

Söz konusu rivayet Buhârî'de, Ömer radiyallahu anh'den şu şekildedir:

أَنَّ رَجُلًا عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ اسْمُهُ عَبْدَ اللَّهِ، وَكَانَ يُلَقَّبُ حِمَارًا، وَكَانَ يُضْحِكُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ جَلَدَهُ فِي الشَّرَابِ، فَأُتِيَ بِهِ يَوْمًا فَأَمَرَ بِهِ فَجُلِدَ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ القَوْمِ: اللَّهُمَّ العَنْهُ، مَا أَكْثَرَ مَا يُؤْتَى بِهِ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لاَ تَلْعَنُوهُ، فَوَاللَّهِ مَا عَلِمْتُ إِنَّهُ يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ

"Nebî sallallahu aleyhi ve sellem zamanında ismi Abdullah olan Himar (eşek) lakaplı bir adam vardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i güldürürdü. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem içkiden dolayı ona sopa cezası

uygulamıştı. Bir gün yine getirildi ve ona sopa vurulmasını emretti. Topluluktan bir adam:

"Allah'ım! Ona lanet et! Ne kadar da çok getiriliyor!" dedi. Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

"**Ona lanet etme! Allah'a yemin olsun ben onu ancak Allah'ı ve rasulünü seven biri olarak biliyorum**."[18]

Bu rivayette görüldüğü gibi, sopa cezası verilen kişi ikinci defa getirilmiştir.

Şeyh Mukbil rahimehullah'ın bahsettiği lafız ise Zeyd b. Eslem'den mürsel olarak şöyle gelmiştir:

أُتِيَ بِابْنِ النُّعَيْمَانِ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِرَارًا، أَكْثَرَ مِنْ أَرْبَعٍ، فَجَلَدَهُ فِي كُلِّ ذَلِكَ، فَقَالَ رَجُلٌ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اللَّهُمَّ الْعَنْهُ مَا أَكْثَرَ مَا يَشْرَبُ، وَمَا أَكْثَرَ مَا يُجْلَدُ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا تَلْعَنْهُ

---

[18] **Sahih**. Buhârî (6780)

فَإِنَّهُ يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ

"İbnu'n-Nuayman Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e defalarca getirildi. Dört defadan fazla getirildi. Hepsinde de ona sopa vuruldu. Bir adam Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında:

"Allah'ım! Ona lanet et! Ne kadar çok içiyor! Ne kadar çok sopalanıyor" dedi. Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem:

"**Ona lanet etme! Zira o Allah'ı ve rasulünü seviyor**" buyurdu."[19]

Görüldüğü gibi metnindeki ifadeler Sahih'tekine aykırıdır ve Himar lakaplı Abdullah hakkındaki kıssa, Nuayman'ın kıssası ile karıştırılmıştır.

Nesih iddiasını tamamen çürüten haber de sabit olmuştur: Harice b. Zeyd rahimehullah dedi ki:

أَنَّ ابن النعيمان مِنَ الْأَنْصَارِ قَتَلَ وَهُوَ سَكْرَانُ

"Ensar'dan İbnu'n-Nuayman sarhoş olarak

---

[19] **Münker**. Abdurrazzak (7/380, 9/245) İbn Sa'd (3/494) İbn Asakir (62/144)

öldürüldü."[20]

Meşhur tabiî, Medine'nin yedi fakihinden biri olan Harice b. Zeyd b. Sabit'e kadar isnadı sahihtir.

Sabit olan şudur: Nuayman radiyallahu anh'e içkiden dolayı sopa cezası uygulanmıştır. Himar lakaplı Abdullah radiyallahu anh'e içkiden dolayı sopa cezası uygulanmıştır. Bunlar Buhârî'nin Sahih'inde sabit olmuştur.

Sabit olan bu rivayetlerde içkiden dolayı dördüncü defa sopa vurulması geçmemektedir. Kendisine sopa vurulan kişinin Nuayman mı yoksa onun oğlu İbnu'n-Nuayman mı olduğu şeklinde ravilerin bir tereddütü vaki olmuştur.

İbn Abdilberr, Nuayman radiyallahu anh hakkında: "Salih bir kimse idi. Onun içkiye düşkün bir oğlu vardı ve Nebî sallallahu aleyhi ve sellem ona sopa uygulamıştı" demiştir.[21]

Bu gösteriyor ki, içkiden dolayı sopa cezası alan kişi Nuayman radiyallahu anh değil, onun oğlu Abdullah'tır. Bu, Himar lakaplı sahabeden başkasıdır.

Himar lakaplı Abdullah'ın kıssası Hayber'de geçmektedir. Nuayman'ın kıssasından daha önce

---

[20] **Sahih.** Buhârî Tarihu'l-Evsat (459) Buhârî Tarihu Sagir (61) Beyhakî (8/127)

[21] İbn Abdilberr el-İstiab (319)

gerçekleşmiştir. Zira Nuayman kıssasını rivayet eden Ukbe b. el-Haris radiyallahu anh, fetihte müslüman olanlardandır. Fetih ise Hayber'den yirmi ay kadar sonra gerçekleşmiştir.

Ebu'r-Ramda radiyallahu anh'den:

أَنَّ رَجُلًا مِنْهُمْ شَرِبَ فَأَتَوْا بِهِ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَضَرَبَهُ ثُمَّ شَرِبَ الثَّانِيَةَ فَأُتِيَ بِهِ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَضَرَبَهُ ثُمَّ شَرِبَ الثَّالِثَةَ فَأُتِيَ بِهِ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَضَرَبَهُ قَالَ: فَمَا أَدْرِي أَفِي الثَّالِثَةِ أَمْ فِي الرَّابِعَةِ أَمَرَ بِهِ فَحُمِلَ عَلَى الْعَجَلِ فَضُرِبَ عُنُقُهُ.

"Onların kabilesinden bir adam içki içti ve Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e getirildi. Ona sopa vuruldu. Sonra ikinci defa içti ve Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e getirildi, ona sopa vuruldu. Sonra üçüncü defa içti ve Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e getirildi, ona sopa vuruldu. Bilmiyorum üçüncü defada mı yoksa dördüncü defada mı, emretti de idam tahtasına götürülüp boynu vuruldu."[22]

---

[22] **Zayıf**. Dulabi Kuna (1/88) İbn Abdilhakem Futuhu Mısr (s.205) İbn Mende'den naklen: el-İsabe (10/333) Tahavi Şerhu Meani'l-Asar (3/159) Taberânî (22/355, 356)

Abdullah b. Yezid el-Mukri, Abdullah b. Vehb, Esed b. Musa

İcma İddiasının Reddi

Nesh iddia edenler icma iddiasında da bulunuyorlar! İmam Tirmizî'nin sözünün zahiri ve başkalarının mesela Nevevi'nin açıkça söyledikleri bunu gösteriyor. Bu tabansız bir iddiadır! Meselede icma söz konusu değildir!

İbn Hazm, bu icma iddiası hakkında şöyle demiştir: "Bir topluluk dördüncü defa içki içmekten dolayı öldürme cezasının nesh edilmiş olduğunda icma iddia etti. Bu yalan bir iddiadır. Zira Abdullah b. Ömer ve Abdullah b. Amr radiyallahu anhum, böyle bir kimsenin öldürüleceğini söylüyorlar, "Onu bize getirdiğinizde öldürmezsek

---

el-Mısri ve Ebu Salih Abdulgaffar b. Davud el-Harrani, bunların hepsi Abdullah b. Lehia'dan rivayet etmişlerdir. Hadis usulü konusunda cahil olan bazı kimseler İbn Lehia'nın mutlak olarak hüccet olduğu veya mutlak olarak zayıf olduğunu zannederler. İbn Lehia'nın durumu zannedildiği gibi değildir. Şayet İbn Lehia'dan abadile'den (Abdullah b. Yezid el-Mukri, Abdullah b. Vehb ve Abdullah b. el-Mubarek) birisi ile Kuteybe b. Said rivayet ederse bu makbuldür. Zira abadile ile Kuteybe b. Said, İbn Lehia'nın kitapları yanıp da hafızasının karışmasından sonra ondan rivayette bulunmamışlardır. Burada hem İbnu'l-Mukri hem İbn Vehb İbn Lehia'dan rivayet etmişlerdir. Yine İbn Lehia burada "haddesena" lafzını kullanmış ve tedlis şaibesi de bertaraf olmuştur.

Ancak isnadın yukarısında Umm Seleme radiyallahu anha'nın azatlısı Ebu Suleyman'ın cerh ve tadiline dair bir bilgi yoktur. Ondan sadece Abdullah b. Hubeyre rivayet etmiştir. İbn Katan el-Fasi: "Hali bilinmiyor" demiştir. Bu sebeple isnadında zayıflık vardır.

yalancıyız” diyorlardı. Biz de bu görüşteyiz.”[23]

İbn Kayyım rahimehullah da ona tabi olmuş ve şöyle demiştir: “Bunun hilafına olan icma iddiasına gelince, icma söz konusu değildir!”[24]

Sonra Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma’nın sözünü zikreder ve aynısını Abdullah b. Ömer radiyallahu anhuma’ya da nispet eder. Sonra da şöyle der:

“Seleften bazılarının görüşü budur” demiştir.

İcma iddiasını nakzetmeye veya iptal etmeye bu yeterlidir. Hüccet olan icma ancak sahih icmadır. İcma iddiası değil! Usulcülerin icma iddia ettikleri birçok meselenin aslı yoktur!

Bununla beraber Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma’dan nakledilen:

ائْتُونِي بِرَجُلٍ قَدْ شَرِبَ الْخَمْرَ فِي الرَّابِعَةِ، فَلَكُمْ عَلَيَّ أَنْ أَقْتُلَهُ

“Bana dördüncü sefer içki içen adamı getirin, size onu öldüreceğime söz veriyorum” diğer rivayette:

---

23 İbn Hazm, El-İhkam (4/517)
24 İbn Kayyım, Tehzibu’s-Sunen (6/237)

“Öldürmezsem yalancıyım”[25] sözü munkatı bir isnad ile gelmiştir. Hasen el-Basri, Abdullah b. Amr radiyallahu anhuma’dan bunu işitmemiştir. İcma iddiasını nakzetmede bu hüccet değildir. İlmi emanetin edası için bunu zikretmek gerekir.

Osman radiyallahu anh’den rivayet edilen:

لَا يَحِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ إِلَّا بِإِحْدَى ثَلَاثٍ: كُفْرٍ بَعْدَ إِيمَانٍ، أَوْ زِنًى بَعْدَ إِحْصَانٍ، أَوْ قَتْلِ نَفْسٍ بِغَيْرِ نَفْسٍ

“**Müslüman kişinin kanı ancak şu üç şeyden biri ile helal olur: İmandan sonra kâfir olmak, muhsan olduktan sonra zina etmek veya cana karşılık olmaksızın bir cana kıymak**.”[26] hadisini de bahse konu olan hadisin neshine delil getirmişlerdir.

İbn Kayyım dedi ki: “Bu iddia sahih değildir. Zira Osman hadisi genel, dördüncü defa içki içeni öldürme

---

[25] **Zayıf**. Ahmed (2/191) Tahavi Şerhu Meani’l-Asar (3/159) İbn Hazm el-Muhalla (11/366) İbn Şahin en-Nasih ve’l-Mensuh (525)

[26] **Buhârî ve Muslim’in şartlarına göre sahih**. Ahmed (1/61, 63, 65, 70) Ebû Dâvûd (4502) Tirmizî (2158) Nesâî (4019) İbn Mâce (2533) Dârimî (2343)

* **İbn Mes’ud radiyallahu anh’den**: Buhârî (6878) Muslim (1676)

hadisi ise özeldir."

Yine İbn Hazm da bu şekilde cevap vermiş ve şöyle demiştir: "Vacip olan, Allah Teâlâ'nın emirlerini ve Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in emirlerinin hepsini birbirine ekleyip hepsine boyun eğmek ve kabul etmektir. Bunlardan bir şey hakkında yakin ve burhan (kesin ilim) olmaksızın "Bu mensuhtur" denilemez. Zira Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"**Allah'a itaat edin. Rasule itaat edin**." (Nisa 59) Allah Teâlâ'nın veya Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in bütün emirlerine tutunmamız ve itaat etmemiz farzdır.

Kim bunlardan bir şeyin nesh edildiğini iddia ederse, bu emrin mensuh olduğunu ispat eden apaçık bir nas veya buna dair icma yahut birinin diğerini nesh ettiğine dair açık tarih getirmedikçe onun sözü kenara atılır. Çünkü o bize:

"*Allah Teâlâ'nın veya Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bu emrine itaat etmeyin*" demektedir! Bize gereken bu iddia sahibine isyan etmektir. Bize gelince sözümüz şudur: Allah Teâlâ dinini koruyacağına ve tamamladığına dair bize kefil olmuş, bizi zanna tabi olmaktan yasaklamıştır. Elbette birinin diğerini tahsis etmesi mümkün olan iki nassın reddedilmesi ve ona eklenmesi caiz değildir. Aksi halde Allah Teâlâ'nın muradı kesin olarak her ikisidir ve şüphesiz bunda aslen nesh yoktur. Şayet nesh olsaydı mutlaka Allah açık bir şekilde bunu beyan eder, kapalı olarak bırakmazdı. Allah bundan

münezzehtir."[27]

İbn Kayyım, şöyle der: "Delilin gerektirdiği şudur: Dördüncü defa içki içenin öldürülmesinin emri mutlak değildir. Lakin maslahat gereği bir tazir olarak uygulanabilri. İçki içenler çoğalır ve sopa ile had uygulamak onlara engel olmazsa yönetici öldürme cezasını uygun görürse öldürebilir. Bu yüzden Ömer radiyallahu anh bir seferinde sürgüne göndermiş, bir seferinde başını traş ettirmiş ve seksen sopa uygulamıştır. Nitekim Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve Ebu Bekr radiyallahu anh kırk sopa uyguluyordu. Dördüncü seferde öldürmek had cezası değil, maslahata göre bir tazir cezasıdır."[28]

İbn Kayyım'ın bu yorumunun bir delili yoktur. Dördüncü defa içki içen hakkında öldürme cezası sabit ve muhkemdir. Her halukarda bunun uygulanması vaciptir!

Sonrakilerden Suyutî, Tirmizî'nin Muaviye radiyallahu anh'den rivayet ettiği hadise işaret ederek şöyle demiştir: "Bu babda on küsür hadis vardır. Hepsi de sahih ve dördüncü sefer içki içenin öldürülmesi hususunda sarihtir. Buna muarız olan sarih bir şey de yoktur."

Sonra nesh iddia edenlerin sözünü reddetmiş ve bu iddayı destekleyen bir delil olmadığını belirtmiş, Kabisa b. Zueyb hadisini delil getirenlere çeşitli açılardan cevap

---

[27] İbn Hazm, el-Muhalla (11/368)
[28] İbn Kayyım, Tehzibu's-Sunen (6/238)

vermiştir:

Birincisi hadis mürseldir. Zira Kabisa radiyallahu anh Fetih günü doğmuştur.

İkincisi şayet muttasıl ve sahih olsaydı bile öldürmeyi emreden hadisler daha öncelikli olurdu. Zira onlar daha çok ve daha sahihtir.

Üçüncüsü: Bu muayyen bir olaydır, umumi değildir.

Dördüncüsü: Bu fiilî hadistir, kavlî hadis önceliklidir. Zira kavlî hadis umumî teşrî ifade eder. Fiil ise özel olabilir."

Sonra Bedir ehli gibi bazı sahabelerin özel kılınmasına ve benzerlerine işaret etmiştir. Sonra özetle şöyle dedi:

"Sahabe, herhangi bir vakitte onlardan birinde zelle vaki olsa bu ruhsata en layık olan kimseler idi. Ama içkiye devam edenler, fasıklar, türlü kötülüklerle ve kullara zulümle, namazın terkiyle, şer'î hülümlere tecavüz ile meşhur kimselere gelince, onların sarhoşlukları küfürlerinden veya buna yakın oluşlarındandır. Böyle kimselerin dördüncü defa içki içtiklerinde öldürüleceğinde hiçbir şüphe yoktur. Musannifin (Yani Tirmizî'nin): "*Aralarında bu konuda (yani bunun nesh edilmiş olduğunda) ihtilaf yoktur*" sözüne gelince, Hafız el-İraki, bir taifeden naklederek ihtilafın sabit olduğunu söylemiş ve bu

iddiayı reddetmiştir."[29]

İmam Suyuti'nin bu sözleri anlattıklarımızı desteklemektedir.

İçkiye Devam Edenin Küfre Yakınlığı

İbn Hibbân rahimehullah da en başta zikrettiğim Ebu Hureyre radiyallahu anh hadisini rivayet ettikten sonra şöyle demiştir: "Bunun anlamı; içki içmeyi helal sayar ve Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in haram kılmasını kabul etmezse demektir."

Bu manayı destekleyen hadisler varid olmuştur:

Ebu Hureyre radıyallahu anh'den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

وَلَا يَشْرَبُ الْخَمْرَ شَارِبُهَا حِينَ يَشْرَبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ

"**… Sarhoş edici içki içen içtiği sırada mümin değildir…**"[30]

Ebû Hureyre radiyallahu anh anlatıyor: "Rasûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

---

[29] Suyuti Kutu'l-Mugtezi (1/379-383)
[30] **Sahih.** Buhari (2475) Muslim (57)

مُدْمِنُ الْخَمْرِ كَعَابِدِ وَثَنٍ

"İçki müptelası (şarap düşkünü), puta tapan gibidir."[31]

İbn Abbas radıyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَنْ لَقِيَ اللَّهَ مُدْمِنُ خمر لقيه كَعَابِدِ وَثَنٍ

"İçki bağımlısı olduğu halde Allah ile karşılaşan, puta tapan kimse gibi karşılaşır."[32]

Ebû Mûsâ radiyallahu anh demiştir ki:

مَا أُبَالِي شَرِبْتُ الْخَمْرَ أَوْ عَبَدْتُ هَذِهِ السَّارِيَةَ مِنْ

---

[31] **Hasen.** İbn Mâce (3375) Buhârî, Târîh (1/386) Ziyâ'u'l-Makdisî, Muhtare (278/2) Ebu'ş-Şeyh Tabakat (228) Ebu Bekr el-Anberi Meclis (el yazma no:3) Mehamilî, Emalî (1/2) Abenusî, Fevâ'id (3/2) Hilye (3/204) Elbânî, es-Sahîhâ (677)

[32] **Hasen.** İbn Hibban (12/167) Ziyau'l-Makdisi el-Muhtare (10/330, 13/65) Ahmed (1/272) Abdurrazzak (9/238) Bezzar (11/289) Taberani (12/45) Ebu Nuaym Hilye (9/253) Cabir radıyallahu anh'den: Buhari Tarih (3/515) İbn Amr radıyallahu anhuma'dan: Bezzar (6/366) Ebu Nuaym Ahbaru İsbehan (1/130) Ali el-Harbi, Fevaidu'l-Munteka (el yazma no:57) Enes radıyallahu anh'den: Taberani Evsat (5/107)

دُونِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

“Bana göre, ha hamr içmişim, ha Allah’ı bırakarak şu sütuna tapmışım, ikisi de birdir.”[33]

İbn Ömer radiyallahu anhuma dedi ki:

مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فَلَمْ يَنْتَشِ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ مَا دَامَ فِي جَوْفِهِ أَوْ عُرُوقِهِ مِنْهَا شَيْءٌ، وَإِنْ مَاتَ مَاتَ كَافِرًا وَإِنْ انْتَشَى لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَإِنْ مَاتَ فِيهَا مَاتَ كَافِرًا

“Bir kimse sabah içki içerse, akşama kadar şirk koşmuş gibi olur. Eğer gece içerse, sabaha kadar şirk koşmuş gibi olur. Kim sarhoş oluncaya kadar içki içerse kırk gün namazı kabul olunmaz. Kim damarlarında içkiden bir şey varken ölürse cahiliye küfrü üzere ölür.”[34]

---

[33] **Hasen mevkuf.** Nesâ’î (5663) İbn Ebî Şeybe (5/97) Ebu Nuaym Tarihu İsbehan (1/196) Dulabi el-Esma ve’l-Kuna (684) el-Elbani, Sahihu’t-Tergib (2365)

[34] **Sahih mevkuf.** Nesâ’î (5668) Taberânî (12/404) Ali b. Ömer el-Harbi Fevaid (81) Ebû Ya‘lâ’dan; Busayrî, İthâf (4491) el-Elbani Sahihu’t-Tergib (2383)

İçkiyi Bırakmayanlarla Savaşılması

Deylem el-Himyerî radiyallahu anh'den: "Dedim ki:

يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّا بِأَرْضٍ بَارِدَةٍ نُعَالِجُ فِيهَا عَمَلًا شَدِيدًا، وَإِنَّا نَتَّخِذُ شَرَابًا مِنْ هَذَا الْقَمْحِ نَتَقَوَّى بِهِ عَلَى أَعْمَالِنَا وَعَلَى بَرْدِ بِلَادِنَا، قَالَ: هَلْ يُسْكِرُ؟ قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: فَاجْتَنِبُوهُ قَالَ: قُلْتُ: فَإِنَّ النَّاسَ غَيْرُ تَارِكِيهِ، قَالَ: فَإِنْ لَمْ يَتْرُكُوهُ فَقَاتِلُوهُمْ

"Ey Allah'ın Resulü! Biz soğuk bir ülkedeyiz, zor işlerde çalışıyoruz. Bu buğdaydan şarap edinip içiyoruz, işlerimize karşı güçlü oluyoruz ve ülkemizin soğuğuna karşı da mukavemetli oluyoruz." Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem:

"**Sarhoş yapıyor mu?**" diye sorunca;

"Evet" dedim. Şöyle buyurdu:

"**Ondan uzak durun**!" Ben:

"İnsanlar onu içmeyi bırakmazlar."dedim.

“**Bırakmazlarsa onlarla savaşın**!” buyurdu.[35]

Subhanekellahumme vebihamdike ve eşhedu enla ilahe illa ente vahdeke la şerike leke ve estagfiruke ve etubu ileyk.

---

[35] **Sahih.** Ebu Davud (3683) Ahmed (4/232) İbn Sa’d (5/533) İbn Ebî Şeybe (5/66) Taberânî (4/227) Beyhakî (8/292)

İçindekiler

Mukaddime 2

Nesh İddiasının Sabit Olmayışı 5

Şeyh Mukbil'in Zayıf Şüpheleri 12

İcma İddiasının Reddi 18

İçkiye Devam Edenin Küfre Yakınlığı 24

İçkiyi Bırakmayanlarla Savaşılması 27